



Kommunfullmäktige

§ 28

Motion från Thoralf Alfsson (-) riv upp beslutet om klimatnödläge i Kalmar

Dnr KS 2022/0820

Handlingar

Utdrag ur vatten- och miljönämndens protokoll den 27 januari 2023, § 9.

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 19 januari 2023.

Motion.

Kommunstyrelsens protokoll den 7 mars 2023, § 42.

Bakgrund

Efter att kommunfullmäktige i oktober 2020 besvarat ett medborgarförslag med att konstatera att det råder klimatnödläge har Thoralf Alfsson (-) i september 2022 inkommit med en motion om att riva upp beslutet att det råder klimatnödläge i Kalmar.

Kommunledningskontoret har yttrat sig över motionen. Av yttrandet framgår bland annat följande:

Klimatnödläget som kommunfullmäktige konstaterade 2020 ligger i linje med det beslut om att utlysa klimatnödläge som EU fattade i november 2019. I verksamhetsplan med budget för 2023 anges att Agenda 2030 ska vara vägledande för allt arbete i Kalmar kommun och att Kalmar fortsatt ska vara en av landets ledande kommuner inom klimatomställningen.

Med anledning av vad som framkommit i ärendet föreslås att kommunfullmäktige avslår motionen från Thoralf Alfsson (-) om att riva upp beslutet att det råder klimatnödläge i Kalmar.

Kommunstyrelsen har föreslagit att kommunfullmäktige avslår Thoralf Alfssons (-) motion om att riva upp beslutet om klimatnödläge i Kalmar.

Överläggning

Under överläggningen redovisas följande förslag till beslut:

1. Erik Ciardi (C) yrkar – med instämmande av Viggo Kaliff (S), Jens Körge (V), Christopher Dywik (KD), Fredrik Sjömar (KD) och Annika

Kommunfullmäktige

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2023-03-27

Carlsson Wistedt (MP) – att kommunfullmäktige ska bifalla kommunstyrelsens förslag.

2. Jonathan Sager (SD) yrkar – med instämmande av Micael Foghagen (SD) – att kommunfullmäktige ska bifalla motionen.

Efter att överläggningarna avslutats finner ordförande att det finns två förslag till beslut. Ordförande ställer dessa två förslag mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen från Thoralf Alfsson (-) om att riva upp beslutet att det råder klimatnödläge i Kalmar.

Reservation

Ledamöterna från Sverigedemokraterna reserverar sig till förmån för eget förslag.

Protokollsanteckning

Ledamöterna från Kalmaralliansen (M, KD och L) redovisar en protokollsanteckning enligt följande:

”Vi kan liksom motionären konstatera att Kalmar kommuns utropade klimatnödläge endast var en effekt av tom symbolpolitik. Om vänstermajoriteten hade följt upp utropandet av ett nödläge med att presentera konkret politik och konkreta satsningar utöver det som kommunen redan gjorde hade det kunnat tas på allvar. Men vänstermajoritetens agerande efter utropandet har med all tydlighet visat att de inte tar beslutet på allvar. Det hade varit betydligt mer trovärdigt om vänstermajoriteten med bakgrund av utropandet av ett klimatnödläge snabbt hade tagit fram en konkret åtgärdsplan som fokuserade på de åtgärder som skulle ha störst effekt per satsad krona, för att på så sätt kunna göra maximal miljönytta utifrån den begränsade budget som vi faktiskt har. Det samma gäller om de hade presenterat konkret förslag på en omstrukturering av hur kommunens tämligen fragmentariska klimat- och miljöarbete skulle kunna ske mer effektivt och samordnat. Eller om de hade avsatt en del av pengarna vid KIFABförsäljningen för dessa akuta åtgärder. Så har dock inte varit fallet. Sedan beslutet om klimatnödläget togs har ytterst lite extra gjorts som vänstermajoriteten kan peka på och den klimatanpassningsplan som tycks vara majoritetens svar på nödläget, kan som bäst beskrivas som påbörjad. En ordentlig tidplan för när del 2 och del 3 av planen ska vara färdigställda saknas fortsatt. Som bäst har det meddelats att del två ska tas under denna mandatperiod och del 3 under kommande mandatperiod. Det innebär alltså att vänstermajoritetens plan för att hantera det nödläget – som alltså av majoritetens själva beskrivs som akut och som det ofta sägs att ’vi bara har 10 år på oss att åtgärda innan det är för sent’ – är att lägga 6–10 år på att utreda frågan och ta fram en åtgärdsplan. Det är inte trovärdigt. Vi delar dock inte motionärens uppfattning om att vi som en följd bör riva upp beslutet om det utropade klimatnödläget, utifrån vilka signaler det skulle sända. Oaktat om man tror på de värsta domedagsprofetiorna eller,

Kommunfullmäktige**UTDRAG**

Sammanträdesdatum
2023-03-27

liksom forskarvärlden, har olika uppfattningar om vilken av IPCC:s prognoser som är mest troliga och exakt hur stora effekterna av klimatförändringarna faktiskt kommer vara för oss som bor i Sverige och Norden. Så vill vi inte se en lägre ambitionsnivå för vårt klimat- och miljöarbete, utan tvärtom en högre och effektivare. Vi har ett förvaltarskapsansvar att ta hand om vår stad och vårt land och lämna över det bättre till våra barn, än vi en gång fick det. Det innebär att vi nu, idag måste kunna ge svar på hur vi bättre ska hantera de utmaningar som vi har redan idag: översvämningar, kraftig torka, värmeböljor och störningar i vatten- och livsmedelsförsörjningen. Det kan inte vänta till någon gång under nästa mandatperiod.”

Sekreterare

Sofia Engdahl

Justeras

Stephan Quist-Karlsson
ordförande

Lasse Johansson

Olle Olson

Handläggare
Elvira Laneborg

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2023-01-19

Ärendebeteckning
VMN 2023/0002

Vatten- och miljönämnden

Motion från Thoralf Alfsson (-) riv upp beslutet om klimatnödläge i Kalmar

Förslag till beslut

Vatten- och miljönämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen från Thoralf Alfsson (-) om att riva upp beslutet om klimatnödläge i Kalmar.

Bakgrund

I september 2020 konstaterade Kalmar kommun klimatnödläge efter medborgarförslaget Vår gemensamma livsmiljö är hotad, från Lars-Inge Sand, klimataktiv i Fridays for future. Thoralf Alfsson (-) inkom i september 2022 med en motion om att riva upp beslutet om att det råder klimatnödläge i Kalmar.

Kalmar kommun arbetar efter klimatdata från Sveriges meteorologiska och hydrogeologiska institut SMHI och FN:s klimatpanel IPCC:s data. Enligt SMHI var den globala medeltemperaturen för 2020 1,2 grader varmare jämfört med perioden 1850–1900, vilket i klimatsammanhang kan betraktas som en stor och snabb ökning. Andra tecken på pågående förändringar är minskning av tjocklek och utbredning av istäcket i Arktis, stigande havsnivåer och förändrade nederbördsmonster.

I Parisavtalet har världens länder enats om att hålla den globala medeltemperaturen väl under 2 grader, med sikte på att inte överstiga 1,5 grader. För att klara överenskommelsen behöver de globala utsläppen halveras till år 2030 och nå netto-noll (en balans mellan utsläpp och upptag) senast 2050. Om dagens samlade klimatlöften från världens länder skulle infrias är vi snarare på väg mot 2,4 grader i "bästa" fall, men troligen minst 2,7 graders höjning år 2100. Klimatförändringarna påverkar redan idag alla delar av planeten och riskerar även att slå allra värst mot fattigare länder.



Klimatnödläget som Kalmar konstaterade 2020 ligger i linje med det beslut om att utlysa klimatnödläge som EU fattade i november 2019. EU har därefter beslutat om höjda klimatmål i form av 55 % minskning (mot tidigare 40 %) av växthusgasutsläppen till 2030 jämfört med 1990. Under 2022 har det genomförts förhandlingar om hur olika lagstiftningar i EU ska anpassas efter de skärpta klimatmålen. Förhandlingarna väntas fortsätta under 2023. I verksamhetsplan med budget för 2023 anges att Agenda 2030 ska vara vägledande för allt arbete i Kalmar kommun och att Kalmar fortsatt ska vara en av landets ledande kommuner inom klimatomställningen.

Kalmar kommuns miljö- och klimatarbete, liksom kommunens hållbarhetsarbete, står sig bra i ett nationellt perspektiv. I de rankingar som görs får kommunen höga placeringar (exempelvis Aktuell hållbarhets Miljöbästa Mindre städer och kommuner nära mindre stad 2022 och Dagens samhälles Årets Superkommun 2021). Vi kan och bör därför vara förebild för andra kommuner och länder som inte har de ekonomiska och kompetensmässiga resurser samt det politiska engagemang som finns här. Hållbar utveckling är dessutom en viktig del för att attrahera kompetens och generera nya företag, branscher och arbetstillfällen.

Hösten 2021 blev Kalmar kommun utsedd att, inom ramen för det strategiska innovationsprogrammet ”Viable cities”, vara en av 23 kommuner i Sverige som ska leda den omställning som måste ske för att hålla den globala uppvärmningen väl under 2 grader. Utsläpp från alla växthusgaser som genereras till följd av verksamheter och individers konsumtion i Kalmar kommuns geografiska område ska reduceras till netto-noll år 2030. De utsläpp som inte kan reduceras ska kompenseras för. Inom och satsningen ”klimatneutrala städer 2030” har Kalmar kommun fått närmare 5 miljoner kronor under perioden 2021–2024 för detta uppdrag. Satsningen har bl.a. inneburit att vi har etablerat ett tvärsektorielt projektkonsortium med representanter också från Linneuniversitetet, forskningsinstitutet RISE, Industriellt Utvecklingscentrum och Energikontor Sydost och föreningen GodaHus. Inom kommunens förvaltningar och bolag har vi påbörjat arbetet med att beräkna vår samlade klimatpåverkan i de verksamheter vi bedriver. Målbilden ”klimatneutral 2030” är dock geografisk och innefattar alla som bor, lever och verkar i kommunen – även ur ett konsumtionsperspektiv. Med utgångspunkt i uppdraget inom klimatneutrala städer, signerades ett första klimatkontrakt av kommunstyrelsens ordförande i december 2022

Yttrande

För att begränsa klimatförändringarna till en nivå som inte orsakar oåterkalleliga effekter på viktiga planetära gränser behöver klimatarbetet, inklusive beslutet om att konstatera klimatnödläge, inte rivas upp utan istället fortsätta att skalas upp. Att reducera utsläpp till en netto-noll-nivå inom sju år kräver mer resurser, utökad samverkan med, och konkreta initiativ, från näringsliv, myndigheter och inte minst medborgare.

Den konsumtionsbaserade utsläppsnivån i Kalmar kommun ligger på 9,17 ton per person och år (Källa: Konsumtionskompassen) - långt från de 1 ton per person och år som krävs för att hålla uppvärmningen till Parisavtalets nivå. Med detta i botten och med vetskap om konstaterade och scenarioräknade klimatförändringar och dess långtgående konsekvenser för samhälle, människa

och miljö kan Kalmar kommun inte neka till att det råder ett nödläge som kräver omfattande aktiviteter och utsläppsminskningar.

Under 2023 kommer Kalmar kommun fortsatt arbeta strategiskt och målinriktat för att begränsa klimatförändringarna. Kalmar kommun kommer bland annat att fortsätta arbetet med klimatberäkningar, ta fram en koldioxidbudget, uppdatera vår handlingsplan för fossilbränslefri kommun till att omfatta klimatneutralitet och samtliga växthusgaser. Vidare fortsätter kommunen att byta ut fossildrivna fordon och ställa krav på förnybart drivmedel i upphandlingar. Kommunen kommer även att delta som pilotkommun i vidareutvecklingen av Konsumtionskompassen som mäter hushållens klimatpåverkan på postnummernivå samt rikta forskningsmedel till ämnen i linje med klimatneutrala Kalmar.

Med anledning av vad som framkommit i ärendet föreslår kommunledningskontoret att vatten- och miljönämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen från Thoralf Alfsson (-) om att riva upp beslutet om att det råder klimatnödläge i Kalmar.

Elvira Laneborg
Hållbarhetsstrateg klimat och miljö